

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. ::: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap a. u. 5 órákor

Nagybcskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 203. szám.

Csütörtök, szeptember 4.

Eötvös József.

— szept. 4.

Tegnap volt százszentendős évfordu-
lója Eötvös József báró születésének.
Róla, A karthauzi, A nővérek, A falu
jegyzője szerzőjéről ma életrajzot írni
igazán fölösleges, hiszen kevés embernek
van úgy benne egész élete alkotásaiban s
keves alkotás van annyira a szemünk
előtt, mint Eötvösé.

Az író, a gondolkodó, az elmélyedő
reformator, a tanult elme, az éles tekin-
tetű reorganizator szől felénk ma is min-
denik munkájából s mert mindig újra és
jóra törekedett s mert mindig a magyar
állapotok javítását akarta, ma is teljes
élvezettel olvashatjuk műveit, amelyek-
nek feltétlen aesthetikai becsük is megvan
és meg is fog maradni.

Kulturember volt a szó legnemesebb
értelmében s benne az igazi kulturember
gyönyörű harmóniába olvadt össze a haza-
fival. A szabadságharc előtt Kossuth mellé
állították elvei s az első magyar miniszte-
riumban a vallás- és közoktatásügy mi-
nisztere lett. Miután úgy érezte, hogy
mindent elért a nemzet, amit az adott
viszonyok között elérhetett, a miniszter-
tanácsban állandóan a király és a nemzet
közötti megértés politikáját hangoztatta.
Tudjuk, hogy célja nem sikerült s ő csa-
lódottan ment ki a szabadságharc elől. Az

Andrássy-kabinet megalakulásakor ismét
kultuszminiszter lett. S ha soha életében
mást nem csinált volna, mint amit kultusz-
minisztersége idején, akkor is biztosítva
lenne számára a nemzet örök hálája. Ő
iktattatta törvénybe a kötelező iskolába-
járást, úgy, amint az ma is érvényben van
s az állam főfelügyelési jogának gyakor-
lására a tanfelügyelők intézményét állí-
totta föl. Az egyetem reorganizálása, a
tanárképző felállítását mind az ő érdeme.
Előtte semmi sem volt s utána a közmű-
velődés útjára vitt Magyarországon ma-
radt.

Igazi nagy ember volt, felvilágosodott
és szabadelvű. Emlékét a zsidók is kegye-
letben fogják tartani ezen a földön min-
denkor s a liberalizmus hívei is úgy emle-
getik őt, mint az igazi szabadelvű embert,
akinek saját ereje tudatában volt bátor-
sága még a pápai csallhatatlansággal is
szembeszállani.

Nagy idők nagy embere volt Eötvös.
Szellemi ember tetőtől talpig, kulturlélek,
író, nagy elme. Egyike azoknak, akik
megadták az első lökést a modern Ma-
gyarországnak s hogy az nem úgy forog,
amint ők elképzelték, annak az utódok az
okai.

Az utódok csak politikusok lehettek,
mert a kulturára ráfeküdt a politika s
ennek kátyus, mocsaras területein kell

döcögnie a kulturának, akiknek vezetőit
és munkásait agyoncsigázza, tehetetlenné
teszi a politikai marakodás.

Igy azután ma, száz esztendő múltán,
százszoros oka van ennek a nemzetnek az
Eötvösöket szülő korra s az Eötvös-féle
nagy koncepciójú magyarokra keserves
fájdalommal visszagondolni.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybcskerei meteorológiai állomás
időjárás jelentése.

Szeptember 4.

Barométer emelkedő 573. Hőmérő
27.2 C°. Hőmérséklet: maximum 3-ikán
26.1 C°, min. ma reggel 14.0 C°. Csapa-
dék — harmat. Felhőzet Cu3. Szélirány
és erősség W1. Jólát a következő 24
óra: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása
a déli leolvasást tünteti fel a helyi magas-
ságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redu-
kálva. Maximum és minimum este 8 óra 38
perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék
reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38
percig; felhőzet Ci = fűrtösfelhő, Cu = go-
molyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő,
Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránnyfelhő,
Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány:
N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet.
Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen
borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy
vihár.

— **Személyi hír.** Dr. Dellim anics
Lajos főispán szabadságáról ma reggel
visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Eötvös József emlékezete.** A nagy-
becskerei izraelita templomban ma dél-

Ötven év előtt. — A rettenetes év.

Ma, mikor hazánkat mindenféle annyi
elemi csapás sújtja, mély és fájdalmas
elmélkedéssel gondolok vissza az 1863-ik
esztendőre, amelyet nagy Jókaink jeles
regénye (A szerelem bolondjai) egyik fe-
jezetében a „rettenetes év“ címmel tesz
ösmeretessé és emlékeztetéssé. A nagy
költő és író élénk pennájának minden
erejével, fantáziájának minden varázsá-
val tudta megörökíteni a valót, a megtör-
téntet épp úgy, mint a csak eszméjéből
kipattantott cselekményeket is és ha ezen
az egekig meg sem álló föllendülésével
lelkeseledést és fájó részvétet egyaránt tu-
dott is kelteni, csodálatot és szeretet
aratni, egyéniségének halhatatlansága ré-
szére, az 1863-ik évnek csak általam ha-
zánkban észlelt tapasztalatai is teljesnek
azon ott leirt nagy sanyarúságon, nélkü-
lözésen, melyet különösen hazánkban oko-
zott a nagy szárazság, amely aztán szülte
azon nagy inséget, amelyet Torontálvár-
megye magyar közönsége „a nagy nines-
telenség“nek nevezett. A szerbek „Veliki
oszkud noszt“, vagy „Velika szusanak“,
a németek „Das derri Johr“nak, a románok
„Anu Fomá“nak, a tótok „Lacsni
rok“nak hívták.

Ennek az évnek Február hónapjában

unokatestvéremmel, Menczer Rezsővel,
Temesvárra utaztam, persze kocsin. An-
nak megítélésére, hogy milyen volt már
akkor is a szárazság, elég megemlítenem
azt, hogy bár a föld kökeményre fagyott
volt, soha nagyobb port nem vertek fel az
utakon közlekedő kocsik. Valamikor ápril-
is hónapban esett egyes határokon, de
sehol sem kiadón és így a vetések vagy
a magot sem szolgáltatták vissza, vagy
egyáltalában termés nem volt. Csakis a
Duna, Tisza és Maros ártereiben volt
némi legelő, a legnagyobb mélyedések,
amelyek legfőljebb nádat, sást és gyé-
kényt szolgáltattak voltak az évben hasz-
nálhatók, hogy később, különösen a tél
felé legelőül legyenek használhatók.

Gyümölcs alig, zöldségfélék nálunk
csak fáradtságos öntözéssel voltak előál-
líthatók, de e vidékbeli kertészeink akkor
még messzibb mögötte voltak a bol-
gár kertészeknek mint most, kik is már
1857-ben honosultak meg városunk hatá-
rában. Ez év kezdetén ezek természetmé-
nyeik nélkülözniük kellett piacunkon,
mert a hazaszeretet és részben a kötele-
ség is Bulgáriába szolgáltatta őket. Ők ott
nemesebb földadatot és komolyabb munkát
végeztek, mint minálunk azok, kik
vélt fölhívásra munkát, keresetet ott-
hagyva, az utcákra és a törvényhozás

palotája elé állva rakoncátlankodtak, de
evvel be nem érve, ablakokat, kirakatokat
betörve, villamos kocsikat fölfordítva,
utasokat föltartóztatva, a rendet kötele-
ségből őrzőket sértegetve, megtámadva,
küzdötték föl magukat a martiromságig.
De nem lehet őket azért elítélni, mert az
erre buzdító példaadást a törvényhozás
terméből és törvényhozóktól nyerték —
és hogy az innen nyert direktiva megfo-
gadásra talál, legjobban bizonyítja az,
hogy ez évben a hónapokkal előbb han-
goztatott és előkészített általános sztrájk
elmarad és tudott az utcákon nagy-
mérvű tüntetés lenni, meggátlást és meg-
torlást nem igénylő, botrányos kihágások
és erőszakoskodások nélkül is. Bocsánat
ezen kitérésért, Isten látja lelketem, hogy
ilyen célzások megtevése teljesen távol
állott tőlem, amikor jelen közléseim meg-
írásába fogtam.

Mint jeleztem, a rettenetesnek igér-
kező 1863-ik év előjelei már február hó-
ban jelentkeztek.

Ez évnek május havában Torontáltor-
dáról, persze szinte kocsin, Szerémvár-
megyében fekvő Rumára rándultam. Né-
hai kedves uram-bátyám és barátom, Mi-
halovits Pistának ez utban való részt-
vevésre meghívott vendége és utitársa
voltam. Barátom akkoriban és még vagy

Eckstein Samu kenyérgyára

tudatja a t. közönséggel, hogy a gyár üzemét tetemesen kibővítve a t. vevőközönség
igényeinek minden időben és minden tekintetben a legpontosabban, teljes megelé-
gedésre megfelelhet. — A kenyérrakat a nagyüzemű történt átalakítás folytán leszállítva, következőleg szabta meg:

I-ső rendű finom tót házikenyér, kilónként házhoz szállítva	26 fillér.
II. Félbarna tót kenyér kilója	24 fillér.
III. Barna kenyér kilója	22 fillér.

Fióközletek: Hunyadi-utca, Tomaso-váci-ut és Yaráljai-utca.

Ezekon kívül minden városrész fűszereseinél kenyér és sütemény kapható.

Eckstein Samu, kenyér- és süteménygyáros.

előtt az iskolai évnívó istentiszteleten dr. Klein Mór főrabbi megemlékezett Eötvös József bárról, akinek most van születése százszázötödik évfordulója és szép beszéddel áldozott Eötvös József emlékezetének.

— **Izr. istentisztelet.** A nagybecskereki izr. templomban a holnapi péntek esti istentisztelet d. u. 6 órakor kezdődik.

— **Az iskolaév kezdete.** A nagybecskereki iskolákban már végük felé közelednek a beiratások s ezen a héten még meg is kezdődnek az előadások.

A nagybecskereki főgimnáziumban ma volt az ünnepélyes Veni Sancte, holnap fél 8 órakor mise lesz, utána osztályrendezés, szombaton pedig megkezdődnek a rendes előadások. A beiratások eredménye az egyes osztályokban a következő: Az I.-be 60, II. a)-ba 40, a II. b)-be 40, III.-ba 42, IV.-be 47, V.-be 44, VI.-ba 28, a VII.-be 19, a VIII.-ba 27. Tehát összesen 347-en. Az egyes osztályokban az osztályfőnöki szerepet a következő tanárok látják el: I.-ben: Kovács Endre, II. a)-ban Herr György, II. b)-ben Bárány Béla, a III.-ban Vincze László, a IV.-ben Vajda Lajos, az V.-ben Králik László, a VI.-ban Ambrusztér Sándor, a VII.-ben Edelman Ottó, a VIII.-ban Lendvai Márton.

A felső kereskedelmi és polgári iskolában még szintén folynak a beiratások és a polgáriba eddig összesen 240, az alsó kereskedelmibe 43, a középsőbe 35, a felső 10 tanuló iratkozott be. Az előadások itt is a szombati nappal veszik kezdetüket.

— **Utóállítás.** Holnap délelőtt 9 órakor a Rezső-laktanyában utóállítás lesz, amelyen az elmaradtak kerülnek sor alá.

— **Az orvosi kar köréből.** Dr. Kuszing János, a nagybecskereki munkásbiztosító pénztár főorvosa ma visszaérkezett szabadságáról Nagybecskerekre.

— **Az új kaszinó.** Az alakulóban levő Torontali Kaszinó berendező munkálatai, mint értesülünk, a befejezéshez közelednek, úgy, hogy a megnyitás még szeptember hó közepén meglesz. A helyiség a Fő utcában van a Weisz Hermann-féle ház első emeletén, amit a kaszinó céljaira teljesen átalakítottak, tágas, kényelmes olvasóteremmel, társalgóval és több játékszobával. Az új kaszinó, amit nagy lelkesedéssel és buzgósággal szerveztek az alapítók, reméljük, meg fog felelni minden

20 évvel utána is, a tordai uradalom inspektora, főtisztja volt. Ugy a tordai, mint a rumai uradalom gróf Pejachevich Péter tulajdona volt. Pista bátyám szeretett válogatottan jó és szép lovakat tartani, de amilyen bőkezű volt úgy is mint házigazda, mint szélesen mulatni szerető, valamint az alája rendelt telepes lakók sorsának intézője és segítője, olyan szűkre szeretett szabni lovainak használatát. Ritka kegy volt, ha szeretett jó feleségtől, vagy önön magától nem sajnálta, kompoti kisasszonyakként becézett lovainak Tordáról Nagybecskerekre való hajtását. Most is, mikor Rumára való utazásunk végrehajtásra került, saját lovai Tordáról csak a szabályai kompig vittek el minket, ott már egy tordai gányó (így hívták általában a magyar telepeseket, kik dohánytermeléssel foglalkoztak) várt minket, hogy az általunk használt jó és kényelmes kocsi (magyarul szandlófer) elé fogja ugyancsak jó és futós lovait.

Mondanom sem kell, hogy Tordától a szabályai kompig is a nagy szárazságnak megkapóan szomorú nyomai látszottak, de a Tisza tulsó oldalára átkelve, oly látvány tárult elbénk, mint amilyent sohasem tapasztaltunk. Egyik juhnyáj a másik után ödöngött, hiába keresve valamilyen tápláló fűszálat, de még a gyomok kimagasló fejedelme, a tüskés kóró sem volt látható. A komptól tovább az országut mentén, akkoriban még jó hosszú területen, legelő volt, de a lábas jöszág részére ezeken táplálék nem mutatkozott. Láttunk azonban az attól nem messze, meglehetősen sok, az éhségtől elhullott juhót, sőt 2 holt szamarat is. Ez már ritkaságszámba ment, mert illyet eddig egyikünk sem látott volt.

Menczer Lipót.

(Folytatjuk.)

hozzá fűzött várakozásnak és rövidesen városunk társadalmi életének jelentős tényezőjévé válik.

— **Uj állami iskolák Torontálban.** A közoktatásügyi miniszteriumban most készülték el azzal a tervvel, amelyeket a községeket állapítja meg, amelyekben 1914. évi szeptember hó 1-én állami iskolák létesülnek. Összesen 227 új állami iskola kezd 1914—15-iki tanév kezdetén működését. Torontálvármegyében a következő községekben létesülnek új állami iskolák: Jankahid 3 tanerővel, Csene 2, Alsóelemér 2, Böka 3. Feketető 2 és Gyála 2 tanerővel.

— **A hirlapírás köréből.** Mint Nagy-kikindáról jelentik, az ott megjelenő „Grosskikindaer Zeitung“ és a „Nagykikinda und Umgebung“ egyesültek. A vasárnapi szám már mint ilyen jelenik meg. A lap szerkesztője dr. Türk Marcell és dr. Telbisz Jenő, főmunkatársa Szilker Károly. Laptulajdonos a szerkesztőség.

— **Iparkiallítás Nagyikindán.** A jövő hónap elején Nagyikindán iparkiallítás lesz. A kiállítás iránt, mint Nagyikindáról jelentik, rendkívül nagy az érdeklődés. Az előkészületek serényen folynak s eledig hatvan iparos írta alá az ívet, mely szerint kiállítandó ipari készítményével részt fog venni a kiállításon. Az elmúlt vasárnap délután ismét tanácskozó ülést tartott a kiállítás rendezésének főfaktora, az iparkaszinó. Gódl Károly kaszinói elnök vezette az ülés tárgyalásait, melyek során a végrehajtó-bizottság tagjainak névsorát is összeállították már s a bizottság elnökévé Augustin Miklós városi főjegyzőt választották meg. Egyben megállapodtak a kiállítás fővédnökének és védnökének személyére vonatkozólag is, továbbá meghatározták a végrehajtó-bizottságok tagjaiból alakult egyes szakosztályok munkakörét.

— **Megfőtt a paradicsomban.** Borzalmas halállal halt meg Nagyszentmiklóson egy odaváló másfél éves fiú. Hétfőn délelőtt Wagner Jakab nagyszentmiklósi jómódu földbirtokos házában ugyanis paradicsomot főzött az asszony télire. Nagy üstben főtt a paradicsom s Wagner másfél éves Jakab nevű kisfia ott ögyelgett az üst előtt foglalatkoskodó anyja körül. Az egyik eselédleány valami miatt behívta a házba Wagnerét s míg az anya távol volt, a kisfiú az üst fölé kapaszkodott s beleesett a forró paradicsomlébe. Mire az anyja visszajött, a kisgyerek már teljesen megfőtt. Az esetről azonnal jelentést tettek a hatóságnak s a nagyikindai kir. ügyészség megindította az ügyben a nyomozást.

— **Gépezetek vizsgálata.** A gőzgépezetlők és kazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1913. évi szept. hó 7-én reggel 8 órakor a magy. kir. államvasutak műhelyépületének helyiségében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros), Küttl-tér 2. sz. címezve legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Megint a fegyver.** A fegyverrel való játéknak és könnyelmű bánásmódnak megint áldozata van. Tekler József szurdoki pénzügyi felügyelő hivatalos utjában betért Ambrózy Andor báró ottani gazdasági udvarába is, ahol az ott dolgozó munkásokkal beszédbe elegyedett. A munkások egyike megkérte Teklert, hogy magyarázza meg nekik szolgálati fegyverének szerkezetét, amit az készségesen meg is tett. Sőt a fegyver töltését is megmutatta s e célból őt töltényt tett a puskába. Mikor a magyarázat után Tekler a töltényeket kivette, négy töltés kiesése után az ötödik váratlan és érthetetlen módon elsült és a közelben álló tizenhárom esztendő Duga Máriát a fején oly szerencsétlenül találta hogy az holtan esett össze. A pénzügyőr a szerencsétlenség után annyira kétségbeesett hogy fegyverét önmaga ellen akarta fordítani, de ebben a munkások megakadályozták és csak nagynehezen birták lecsendesíteni. A vizsgálóbizottság a szerencsétlenség okául hanyag vigyázatlanágot állapított meg és az iratokat a lugosi törvényszékhez tette át.

— **A Modern Moziban** ma és holnap este a „Nemezis“ című szenzációs Nordisk-dráma kerül színre, amely, ismerve a Nordisk-dramák kiválóságát, elsőrangú élvezetet ígér. A drámán kívül érdekes és gazdag kísérő műsor van.

— **Agyongázolta a vonat.** Grenyó Józsefné, egy resiczabányai gyárimunkás felesége, hazajövet a piacról nagyon sietett s noha az utcán keresztülhaladó vasúti pályatesten nagyon jól láthatta a feléje lassan közelgő mozdonyt, mégsem akart várni, míg az előtte elhalad. A magában közelgő mozdony a szerkocsival jött az asszony felé s így a mozdonyvezető nem láthatta, hogy Grenyóné, amidőn a gép már csak öt lépésnyire volt tőle, a pályán át akart haladni. A szerencsétlen nő éppen a két sín között volt, amikor őt a mozdony fellökte és keresztülhaladt rajta. A szerencsétlen asszony meghalt. A sajnálatos baleset következtében két emberélet pusztult el, mert az asszony várandós állapotban volt és lebetegedését a közeli napokra várta.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete“ nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Sport.

× **A tenniszverseny.** A hétfőn abba maradt férfi egyes verseny középmerközését kedden a rossz idő miatt nem folytathatták és így tegnapi maradt a befejezés. Tegnap délutánra esett a Dus—Jakobsits és a Demkó—Jakobsits szett, mindkettőben erős küzdelmet fejtettek ki a játékosok és mindvégig igen szép formát mutattak. Mindkét játék Jakobsits 3 győzelmével végződött, a férfi egyes versenyben első lett Jakobsits Imre, második Dus Jenő.

Ma délután kezdődik a vegyes páros verseny, amelyre eddig beneveztek a Demkó István—Gáspár Ernőné, Dus Jenő—Stagelschmidt Józsefné, Grandjean Andor—Dániel Ferencné és Jakobsits Imre—Marton Andorné párok.

Zeneiskola!!

Van szerencsém a mélyen tisztelt szülők és zenét tanulni óhajtok szíves figyelmébe ajánlani

Nagybecskereken Árpád-u. 7. sz. a. levő

zeneiskolámat,

ahol a következő iskolai év ez évi szeptember hó 1-én megkezdődik és ahol lelkiismeretes vezetés mellett bárki hegedű-, gordonka-, tárogató-, fuvola-, clarinett- és harmonium-játékban, ezenkívül minden fuvó- és vonós-hangszeren való játékban, továbbá énekben, zeneelméletben, összhangzattanban és zene-történelemben szakszerű oktatást nyerhet.

Tisztelettel

Gilde Vendel,

konszervatóriumot végzett okleveles zenetanár.

Beiratások: naponta délelőtt 8—11-ig, délután 3—6-ig.

593—x.8

TÁVIRATOK.

A balkáni helyzet.

A török—bolgár tárgyalások. — A szerbek és a montenegróiak nem egyeztek meg. — Görögország és Bulgária. — Miniszterválság Szerbiában.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Törökország és Bulgária között ma végre megindultak a közvetlen tárgyalások, amelyeknek kimenetétől függ, hogy a Balkánon helyreáll-e legalább egy időre a béke, vagy pedig még súlyosabb komplikációk merülnek föl. Az optimisták remélik, hogy Törökország és Bulgária megegyezésre jutnak, főleg azért, mert a bolgárok kénytelenek a legmesszebbmenő engedékenységre. Montenegró és Szerbia között feszültség támadt, mert a hódított területeken való osztzkodásnál a legutóbbi tárgyalásokon nem tudtak egymással megegyezni. A montenegrói delegátusok el is utaztak Belgrádból, de a tárgyalásokat még folytatni fogják.

Mai jelentéseink a következők:

A bolgár—török tárgyalások.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A bolgár delegátusok a rendelkezésükre boesátott hajón ma Konstantinápolyba érkeztek. A két állam delegátusai ma tartják első összejövetelüket a nagyvezér palotájában, amikor előzetes eszmecsere folytatnak. A tárgyalásoknak két főpontja van: a határmegállapítás és a hadifoglyok kicserélése.

A szerbek és montenegróiak nem egyeztek meg.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a montenegrói megbízottak elutaztak Belgrádból, miután a hódított területek felosztása dolgában folytatott tanácskozások eredménytelenek maradtak. A tárgyalásokat azonban még folytatják s ha ezáltal sem vezetnének eredményre, Montenegró a görög vagy a román királyt kéri föl döntésre.

Görögország és Bulgária.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, a görög kormány jegyzéket intézett a hatalmakhoz, amelyben megbízást kér arra, hogy a bukaresti szerződésben Bulgáriának ítelt területek megszállását meghosszabbítsa. Ha a megbízást nem kapja meg, akkor a megszállott területeket azonnal kiüríti.

Miniszterválság Szerbiában.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a sajtó élénken foglalkozik Sztojanovics kereskedelmi miniszter lemondásával. Egyes lapok szerint Sztojanovics azért mondott le, mert a pénzügyminiszter nem akart rendkívüli hitelt rendelkezésre bocsátani a meghódított területek számára. Az ellenzéki lapok szerint Sztojanovicsnak azért kell távoznia, mert Ausztria-Magyarország mellett több ízben exponálta magát s a vezető körök most nem akarják, hogy ilyen politikus legyen a kereskedelemügyek élén.

A KERESKEDELMI ALLAMTITKÁRSÁG.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Nemzeti Munkapárt

klubjában tegnap este igen élénk élet uralkodott. A klubban megjelent Harkányi János báró kereskedelmi miniszter is, aki kijelentette, hogy a kereskedelmi miniszteriumi politikai államtitkárság egyelőre betöltetlenül marad.

BUDAPEST FŐPOLGÁRMESTERI SZÉKE.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jól értesült forrásból eredő jelentés szerint a budapesti főpolgármesteri méltóság dolgában a kormány úgy határozott, hogy a főpolgármesteri széket huzamosabb ideig betöltetlenül hagyja s a főpolgármesteri teendőket Bárczy polgármester fogja végezni.

A SPANYOL KIRÁLYI PÁR BÉCSBEN

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Madridból sürgönyzik, Alfonz spanyol király feleségével ez év november havában Bécsbe utazik s meglátogatja Ferenc József királyt.

UJABB HIREK BERCHTOLD GRÓF LEMONDÁSÁRÓL.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint Berchtold gróf lemondásának a kérdése még nem került le a napirendről. A jelentés úgy tudja, hogy Berchtold grófnak eltökélt szándéka állását elhagyni. A külügyminiszter két ízben nyújtotta be lemondását a királynak, de a király főtartotta végleges elhatározását Gödöllői tartózkodásáig.

SZAPÁRY GRÓFOT SZÉLÜTÉS ÉRTE

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szapáry Pál grófot tegnap jobboldali szélhűdés érte. A gróft, kinek állapota azonban nem veszedelmes, Bécsbe szállították egy szanatóriumba.

RÁLÓTTEK A BÉCSI GYORSVONATRA.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Budapesti Bécsbe menő gyorsvonatra tegnap este ismeretlen tettesek rálöttek. A golyó az egyik kupé berendezését megrongálta, de az utasoknak nem esett bajuk. A vizsgálat folyik.

A KOLERA.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Eszékéről sürgönyzik, a belügyminiszter Szerémsármegyéjét kolerafertőzöttnek nyilvánította.

Mint Nyiregyházáról jelentik, Ujfehértó községben egy fuvarosember koleragyanus tünetek között meghalt.

Prágai távirat szerint a Boszniából most oda visszatért 102-ik gyalogezred két közlegénye kolerában megbetegedett.

Mint Bukarestből sürgönyzik, a kormány hivatalos jelentése szerint Romániában eddig 554 koleramegbetegedés fordult elő. Bizonyos azonban, hogy legalább ötször annyi kolerabeteg van Romániában, de a kormány letagadja.

NAGY VASUTI SZERENCSETLENESÉG.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Newyorkból sürgönyzik, a midlandi vasuti szerencsétlenségénél 25 utas vesztette életét és 32 súlyosan megsebesült.

AZ ÉRTÉKTŐZSDÉRŐL.

Budapest, szept. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 830.50, Osztrák Hitel 631.50, Koronajáradék 81.50, Osztrák-Magyar Államvasut 709.50, Jel-

záloghitelbank 435.50, Leszámitoló Bank 523, Hazai Bank 289, Magyar Bank 569.50, Kereskedelmi Bank 3750, Rimamurányi 710, Salgótarjáni 774, Magyar Általános Kőszénbánya — Közuti Vasut 645.50, Villamos Vasut 367.50, Adria 590.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11 24
Buza (1914. áprilisra)	11 77
Rozs (októberre)	8 40
Zab (októberre)	7 87
Tengeri (szeptemberre)	8 28
Tengeri (1914. májusra)	7 38

1267. Bvk. 1913. sz.

641-1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1994. számú végzése folytán Schreiber D. és fiai nagybecskereki lakos javára 612 kor. tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1913. évi augusztus hó 9. napján lefoglalt és 4200 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak (P.-Nagyréten alperes tanyáján) Felsőitteben leendő megtartására határidőül 1913. évi szeptember hó 26. napjának délelőtt 10 óra kitűztük, az 1913. évi V. 1994/2. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: 100 métermázsza buza, 4 tehén és 1 aratógép.

Nagybecskereken, 1913. évi szeptember hó 3. napján.

Kiss, kir. bir. végrehajtó.

A nagyikindai járás főszolgabírájától. 4026—913. szám. 637—31

Pályázati hirdetmény.

Az ujonnan szervezett harmadik községi szülésznői állásra Mokrín községben pályázatot hirdetek.

Évi javadalom 360 korona és minden születési esetről 2 korona, azonban ennek fejében köteles minden születési esetről három napon át a szükséges segédkezet nyújtani, a beteget, valamint a gyermeket meglátogatni, oktatásokat nemcsak megadni, de azok pontos foganatosításáról is gondoskodni, azt ellenőrizni, vagyontalanoknál mindezt díjmentesen köteles teljesíteni. A magyar, német és szerb nyelv bírása kívánatos.

Felhívom pályázókat, hogy szülésznői oklevéllel és erkölcsi bizonylattal felszerelt kérvényeiket, melyben eddigi alkalmatosságukat és nyelvismereteiket tüntessék fel, folyó évi szeptember 20-ig a nagyikindai szolgabíróshoz küldjék be. Nagyikindán, 1913. augusztus 26.

Krevráth, tb. főszolgabíró.

1266. Bvk. 1913. sz.

640—1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1913. évi 13956. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi 1643. számú végzése folytán Schreiber D. és fiai nagybecskereki cég javára 1607 korona tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1913. évi augusztus hó 9. napján lefoglalt, felülfoglalt és 2730 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak (P.-Nagyréten alperesek tanyáján) Felsőitteben leendő megtartására határidőül 1913. évi szeptember hó 26. napjának délelőtt 9 óra kitűztük az 1913. évi V. 1643/2. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: 80 métermázsza buza, 40 métermázsza zab, 14 drb sertés.

Nagybecskereken, 1913. évi szeptember hó 3. napján.

Kiss, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetéseket

jutányos árért közli a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

1913. El. 19. P. 8. sz.

626—3.2

Írásbeli versenytárgyalási hirdetmény.

Az 1913. évi október hó 15-től 1916. évi április hó 15-éig szükséges tűzifa és pirszén szállítására.

Az évenkénti szükséglet a következő:

Az első fűtési időszakban:

1. a pancsovai kir. törvényszék részére .	50.—
2. a pancsovai ügyészség részére .	5.—
3. a pancsovai kir. törvényszéki fogház részére .	67.82
4. az alibunári kir. jbiróság részére .	15.—
5. az alibunári kir. jbirósági fogház részére .	7.46
6. az antalfalvai kir. jbiróság részére .	54.—
7. az antalfalvai kir. jbirósági fogház részére .	9.—
8. a pancsovai kir. jbiróság részére .	20.—
9. a perlaszi kir. jbiróság részére .	5.—
10. a perlaszi kir. jbirósági fogház részére .	1.—
11. ezenkívül a perlaszi kir. jbiróság részére .	75.50
12. a perlaszi kir. járásbirósági fogház részére .	16.—
métermázsa pirszén,	
összesen .	234.28

köbméter száraz, egészséges, kemény bükkhasáb tűzifa és 91.50 métermázsa pirszén.

A második fűtési időszakban:

13. a pancsovai kir. törvényszék részére .	70.—
14. a pancsovai kir. ügyészség részére .	5.—
15. a pancsovai kir. törvényszéki fogház részére .	95.50
16. az alibunári kir. jbiróság részére .	20.—
17. az alibunári kir. jbirósági fogház részére .	10.44
18. az antalfalvai kir. jbiróság részére .	60.—
19. az antalfalvai kir. jbirósági fogház részére .	15.—
20. a pancsovai kir. jbiróság részére .	24.—
21. a perlaszi kir. jbiróság részére .	7.—
22. a perlaszi kir. jbirósági fogház részére .	1.—
23. ezenkívül a perlaszi kir. jbiróság részére .	103.69
és 24. a perlaszi kir. jbirósági fogház részére .	19.29
métermázsa pirszén,	
összesen .	307.94

köbméter száraz, egészséges, kemény bükkhasáb tűzifa és 122.98 métermázsa pirszén. Mindössze pedig 542.22, azaz Ötszáznegyvenkettő egész 22 század köbméter, hazai erdőben nőtt elsőrendű és minőségű, száraz, egészséges és kemény bükkhasáb tűzifa és 214.18 métermázsa, azaz Kettőszázötvennégy métermázsa és 48 kilogramm pirszén beszerzésének, illetve szállításának biztosítása végett ezennel írásbeli versenytárgyalást hirdetek és annak a pancsovai kir. törvényszék főtárgyalási termében leendő megtartására határnapul 1913. évi szeptember hó 22-ik napjának délelőtti 10 óráját tűzöm ki.

Ezen tűzifa, illetve pirszén szállítására a mindenkori határidőt és pedig az első fűtési időszakra nézve szeptember 30-áig, kivéve a jelen év első időszakát, melyben a szállítási határidőt kivételesen október 10-éig tűzöm ki, a második időszakra nézve december hó 20. napjáig állapítom meg, köteles vállalkozó a szükségelt mennyiséget mindig az illető hatóság hivatali helyiségeinek udvaraiba fuvardíjmentesen köbméterekbe rakva szállítani, szabadságában áll azonban vállalkozónak hogy mindkét időszakra szükségelt mennyiségeket vagyis az egész fűtési időszakra szükségelt mennyiségeket az első szállítási határidőben egyszerre is szállítani.

Szabadságában áll a vállalkozónak az is, hogy a kir. törvényszék, kir. ügyészség, törvényszéki fogház, továbbá az alibunári, antalfalvai, pancsovai kir. járásbiróságok hivatalai és az alibunári és antalfalvai kir. járásbirósági fogház helyiségei részére szükségelt mennyiségre külön-külön és a perlaszi kir. járásbiróság hivatali és fogház helyiségei részére szükségelt mennyiségre külön ajánlatokat tegyenek, fentartja azonban az árlejtést kiíró hatóság azon jogát, hogy ilyen ajánlatok beadása esetében az együttes vagy felosztott szállítás tekintetében szabad választása szerint döntsön.

Az első részlet vételárát a szállítás kifogástalan megtörténte és az átvétel igazolása után október hó 31-éig, míg a következő év első időszakára szállítandó mennyiség árát pedig

mindig január hó végével fogjuk kifizetni és pedig úgy, hogy a kir. törvényszék és járásbiróságok hivatali helyiségei után járó árat alólírott kir. törvényszéki elnök, a kir. ügyészség és fogházak után járó árat pedig a pancsovai kir. ügyészség vezetője fizeti szabályszerűen bélyegzett számlák és nyugták ellenében.

A vállalkozóval a versenytárgyalás eredményéhez képest 3 évre írásbeli szerződést kötök, ezen szerződés tervezete és a szállítási részletes feltételek a kir. törvényszék irodavezető irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők, az ajánlatban pedig nyilatkozat teendő, hogy ajánlattevő a feltételeket és a szerződés tervezetét ismeri és ezek határozmányainak magát mindenben aláveti.

Felhívom mindazokat, akik a versenytárgyalásban részt venni óhajtanak, hogy magyar nyelven írásba foglalt, cégszerűleg aláírt, ivenként át nem irandó egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt, a kir. törvényszék elnökehez címzett és tartalmát is feltüntetve sértetlen borítékba zárt, a fa, illetve a pirszén honnan származását, honi munkások és szállító eszközök alkalmazását is feltüntetve és a szállítási képességét és megbízhatóságát igazoló hatósági bizonyítvánnyal is felszerelt ajánlataikat az általuk megajánlott összeg 5%-ának megfelelő bántéppénzösszegnek posta útján történt megküldését igazoló posta-feladóvénynek illetve az összegnek készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a pancsovai kir. adóhivatalnál az ajánlattételre való hivatkozás mellett, igazságügyi letétbe történt helyezését tanúsító elismervény eredetije vagy közjegyzőileg hitelesített másolatának csatolása mellett a kitűzött tárgyalási határnap délelőtti 10 órájáig hozzám adják be.

Ezen határidő lejártá után érkező vagy hiányosan kiállított és felszerelt ajánlatokat pedig azonnal felbontom, amely felbontásnál az ajánlattevők illetve azok igazolt meghatalmazottjai jelen lehetnek.

Az ajánlatokat azonnal elbírálás alá veszem, megjegyzem azonban, hogy a végleges döntést a felügyeleti hatóság gyakorolja, ennek leérkezéig tehát az ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak, hogy a versenytárgyalás eredménye az igazságügyi kincstár nem kötelező és az újabb tárgyalás kiírását, esetleg a szükségletnek más uton való fedezését nem akadályozza.

Az ajánlatokhoz használandó boríték címét a következőképpen határozom meg:

„Ajánlat”

„az 1913. El. 19. P. 8. számú versenytárgyalási hirdetésben kiírt és a pancsovai kir. törvényszék, ügyészség területén levő kir. járásbiróságok és fogházak részére szükségelt bükkhasáb tűzifára és illetve pirszénre.

Pancsova, 1913. évi augusztus hó 29-én.

Stocker Antal,
kir. törvényszéki elnök.

Éladó ház.

A Gimnázium-utca
498/16. számú ház

573—x.14

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Tolveth Oszkár

a „Népbank” főkönyvelője.

Baranda község előljáróságától.

1036—913. kig. sz.

633—2.1

Hirdetmény.

Baranda község tulajdonát képező s mintegy 7000 holdra kiterjedő vadászati jog 1914. évi január hó 1-től 1919. évi december hó végéig terjedő időre Baranda községhezánál 1913. évi szeptember hó 20-án délelőtti 8 órakor nyilvános árverésen bérebe fog adatni.

A bérleti feltételek a jegyzői irodában megtudhatók

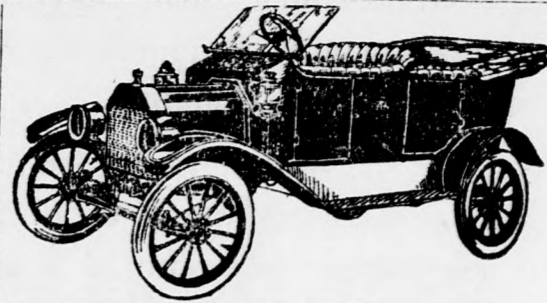
Baranda, 1913. évi augusztus hó 30-án.

A községi előljáróság.

Hahn Arthur és Társai

automobil-osztálya

Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B. Telefon: József 1—60.

FORD 20 HP. 4 hengeres Vanadiumacél automobil Torpedó turagép teljes felszereléssel **4800 K.**

Magyarország minden terep- és utviszonyai közt kitűnően bevált olcsó üzemű, praktikus turagép. Nagyszámu referenciák

Szállítható azonnal. Kérjen katalogust.

4331—913. tkvi szám.

631—1.1

Árverési hirdetményi kivonat.

Az alibunári kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Ph. Fischer és Löwy nagybecskereki cég javára 305 K. 48 fillér tőke, ennek 1882. november 14-től járó 6% kamata és 22 korona ezennel megállapított jelenlegi és még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: 60. t.-c. 144. §-a alapján és 146. § értelmében Vászits Pánta jogutóda Drndárszky Mihály kevedobrai lakos, illetve a pancsovai kir. törvényszék, alibunári kir. járásbiróság területén levő, Kevedobra község határában fekvő, a kevedobrai 1160. sz. tkben foglalt 405. sz. ház és 300 □-öl házhely felére 400 korona; 50. hrsz. 1 hold szőlő felére 55 korona 50 fillér; 2. dűlő 87. hrsz. 2 hold I. o. szántó felére 111 korona; 64. hrsz. 2 hold 800 □-öl II o. kaszáló felére 143 korona 50 fillér; hrsz. nélk. 800 □-öl kert felére 32 korona 50 fillér becsárban az árverést elrendeli s ezt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Kevedobra községhezánál 1913. évi szeptember hó 22. napjának d. e. 8 órákor fog megtartatni a következő, ugy a tkvi hivatalban, mint Kevedobra községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett:

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanokból a házbér alá eső ingatlan a megállapított kikiáltási ár felénél, a többi ingatlanoknál a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható. Ha fokozatos leszállítással az ár el nem éretik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

3. Az árverelni szándékozók (kivéve a kincstár) tartoznak az ingatlan kikiáltási ár 10%-át (1908: LXI. t.-c. 1 §.) készpénzben vagy óvadékképes papírokban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Alibunáron, 1913. évi június hó 30-án.

Scheer Béla, kir. tkvezető.

Melencze község előljáróságától.

271—913. szám.

639—3.1

Árlejtési hirdetmény.

Melencze község képviselőtestülete 75 913. kgy. sz. határozatával egy tenyészbika-istálló felépítését mondotta ki, mely határozat a reá vonatkozó tervezet és költségelőiránnyal együtt törvényhatóságilag utólag lesz jóváhagyásra előterjesztve.

Az említett munkálat biztosítása céljából folyó évi szeptember hó 27. napján délelőtti 10 órára Melencze községhezán tartandó versenytárgyalás hirdettetik.

Az előirányzott összeg 19 308 K. 87 fillér. Részletes feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Melenczén, 1913. szeptember hó 1-én.

Az előljáróság.

Wotan

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Lámpa

Kapható villanycsatlakozási üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.